Gemeente Amsterdam

Eerste opzet ontwikkelen maatlat effectiviteit loodaanpak

Aan Loodteam Amsterdam
Van 5.1, 2, e e 5.1, 2, e
Kopie aan

Datum 20 januari 2023

Bij de programmatische aanpak lood streven we naar de meest doelmatige aanpak van de loodverontreiniging. Geïnspireerd door de maatschappelijke kosten- batenanalyse maatregelen bodemlood van oktober 2017 door CE Delft en Tauw heeft Amsterdam al diverse maatregelen genomen:

- De communicatie over de risico's van lood verbeterd;
- De normen voor bodemkwaliteit bij nieuwbouw aangescherpt;
- De normen voor het toepassen van grond aangescherpt;
- Een subsidieregeling voor saneren van lood in tuinen opgezet;
- Alle speelplaatsen in de openbare ruimte, bij scholen en kinderdagverblijven geïnventariseerd, onderzocht en zo nodig gesaneerd;
- Tuinenproject opgestart waarbij tuingebruikers worden bezocht, bodemonderzoeken uitgevoerd en informatie over gebruiksadviezen verstrekt.

Het doel van het programma is om zo doelmatig mogelijk de blootstelling van kinderen aan lood terug te brengen. Om daarop te kunnen sturen is behoefte aan een maatlat. In deze notitie worden de mogelijkheden voor een dergelijke maatlat overwogen.

Uitgangspunten

- De maatlat is geen doel op zich maar een hulpmiddel om te bepalen hoeveel het loodprogramma heeft bereikt en waar we het beste kunnen investeren;
- De maatlat moet betrekkelijk eenvoudig zijn te gebruiken en daarmee niet afhankelijk zijn van gecompliceerde berekeningen maar van herkenbare grootheden ;
- De maatlat moet stabiel zijn, dat wil zeggen, niet sterk afhankelijk van veranderlijke inzichten.

Mogelijkheden en moeilijkheden

1. Kindiq-punten verlies

Hiermee proberen we het verlies aan iq punten als gevolg van blootstelling aan lood in de bodem te berkenen. OP basis van een aantal aannames kan dat gedaan worden. We kennen het aantal kinderen dat per wijk wordt geboren, we weten de achtergrongehalten aan lood en we kunnen een loodgehalte koppelen aan iq puntenverlies. We kunnen verder een inschatting maken van de effectiviteit van de maatregelen. Dus als het goed is neemt het verlies door de maatregelen af.
Deze aanpak heeft de aantrekkelijkheid dat het precies aangeeft wat de problematiek is en wat de maatregelen doen. Het grote nadeel is dat het getal een schijn preciezie suggereert. Veel grootheden kunnen slechts bij benadering worden ingeschat en we zullen dus met heel veel aannamen kunnen werken. Ook zou het getal veranderen als de gezondheidskundige inzichten veranderen.
De MKBA geeft op zich een rekenmethodiek om dit cijfer te berkenen. In de MKBA is op wijkniveau het gemiddeld IQ-puntverlies berekend. Hiervvoor is nodig

- Wijkindeling
- Aantal kinderen per wijk
- Gemiddelde loodconcentratie per wijk

2. Maatlat 0-100

Het probleem van de schijnzekerheid is op te lossen door bijvoorbeeld bijvoorbeeld de huidige blootstelling op 100 te zetten en een theoretische nulblootstelling op 0. Ook dan moeten we met allerlei aannames werken, maar we wekken niet meer de indruk dat we de blootstelling precies kunnen aangeven. Eventueel kunnen we de maatlat ook nog omdraaien waarbij 100 staat voor een nulblootstelling omdat het gevoelsmatig beter werkt om zo hoog mogelijk te scoren. Het nadeel van deze methode is dat nulblootstelling niet reëel is omdat zelfs schone grond lood bevat.

3. Maatlat reële maatregelen

Met deze maatlat formuleren we concrete en meetbare doelen zoals bijvoorbeeld het aantal tuinbezoeken en beschrijven hoe ver we daarmee zijn. Het uitgangspunt is dan in feite dat we doen wat we kunnen. Een dergelijke maatlat leent zich het beste voor voortgangsrapportages en sturing. Het nadeel hierbij is dat we geen zicht hebbe over de effectiviteit van het programma, omdat het programma als uitgangspunt wordt genomen.

4. Combi

We kwantificeren de blootstelling, of beter nog de vermijdbare blootstelling en berekenen de effectiviteit van ons programma mits dat voor 100% wordt uitgevoerd. Voor het bedenken van nieuwe maatregelen kijken we naar het vermeden iq-punten verlies em voor de monitoring van het programma gebruiken we maatlat 3

Voorstel;
Beginnen met 3 omdat dit goed te doen is en werken aan 4 omdat dit het meeste inzicht geeft in wat we nog kunnen doen.

Maatlat 3:

Bij de onderstaande beoordeling gaat uit van het maximaal mogelijke wat we als gemeente kunnen bereiken. Het is daarmee een inventarisatie van kansen. Het nadeel is dat deze beoordeling zeer subjectief is. Dat nadeel kan worden beperkt door de beoordeling met alle betrokkenen uit te voeren. De beschrijving van de maatregel in de MKBA geeft ook een ijkpunt waardoor de combinatie met 1 of 2 ook mogelijk is.

Aanpassen norm voor nieuwbouw: 100% gerealiseerd
Aanpassen norm hergebruik: 100% gerealiseerd

Communicatie algemene gebruiksadviezen: 50 %
(MKBA:Het voeren van communicatie over de risico's en beheersmaatregelen van lood. De communicatie vindt plaats door de gemeente (samen met de GGD) door middel van advertenties en nieuwsberichten via kranten, de website en in correspondentie. Waar mogelijk is de communicatie doelgroepgericht voor een maximaal bereik, bijvoorbeeld op scholen, gezondheidscentra of tuincentra. De communicatie vindt met regelmaat plaats die nodig is voor goede communicatie gedurende de tijdshorizon die in deze studie wordt gehanteerd.)

+ websites GGD, OD en G&O op orde;
+ folder
- Geen jaarlijkse perscampagne in het voorjaar

- Weinig aandacht voor onderwerp in media
- Weinig zichtbaar op consultatiebureaus en groeiapp

Beoordeling: in het begin werd er in het voorjaar nog een persbericht uitgedaan om aandacht te vragen voor blootstelling aan lood. Ook is overwogen om uitgesproken aandacht voor lood te vragen bij consultatiebureaus en/of huisartsen. Tenslotte is nog geopperd dat we door het creëren van een loodschandaal aandacht kunnen krijgen. De eerste 2 maatregelen worden door de GGD niet als heel effectief gezien. Goedbedoelde persberichten vinden geen opvolging en jonge ouders worden bedolven onder informatie waardoor de loodboodschap ondersneeuwt. Een schandaal laat zich niet zo maar creëren en al helemaal niet beheersen en is bovendien bestuurlijk niet gewenst. Toch his de beoordeling dat hier nog kansen liggen.
100% wordt bereikt als lood in de bodem 'the talk of the town wordt zoals loden waterleidingen en alle jonge ouders kenis hebben genomen van lood in de bodem.

Speelplaatsenproject:
(MKBA*Het doel van faciliteren is het contact met verontreinigde grond zoveel*
mogelijk te voorkomen door het treffen van fysieke maatregelen niet zijnde functiegericht saneren zoals bedoeld in de Circulaire bodemsanering 2013. De maatregelen die genomen worden moeten nader worden uitgewerkt door de betreffende gemeente. We houden het volgende maatregelen pakket aan:
- Eigenaren en gebruikers van tuinen en moes-/volkstuinen worden gefaciliteerd bij het controleren van de bodemkwaliteit en het afvoeren van verontreinigde grond. Dit houdt in:
30 Oktober 2017 7.K50 - Maatschappelijke kosten-batenanalyse maatregelen bodemlood
• De gemeente analyseert op eigen kosten grondmonsters die door eigenaren/gebruikers worden aangeboden. Analyse vindt plaats in het laboratorium of met een XRF-apparaat.
• Initiatiefnemers van tuinaanpak huren een hovenier in om een laag grond te laten ontgraven en af te voeren naar het gemeentelijk depot, en laten schone grond aanleveren.
• De gemeente neemt (tot een bepaald maximum) verontreinigde grond in van particulieren.
- Plaatsen waar kinderen spelen (speeltuinen, groene speelplaatsen bij scholen en kinderdagverblijven en plekken in openbaar groen waar kinderen veel spelen) worden aangepakt. Deze aanpak houdt in:
• een indicatief onderzoek naar de kwaliteit van bovenste meter van de bodem;
• het aanbrengen van een laagje schone grond met een afdeklaag zoals verharding, kunstgras, rubber tegels, en/of gras.

- Het toepassen van locatiegerichte gebruiksadviezen (zoals hierboven beschreven), gericht op het stimuleren van de maatregelen en voorkomen van blootstelling vanuit niet-aangepakte delen van de stad/wijk.)
)
Uitvoering onderzoek: 90%
Borgen gebruiksadvies: 10%
Het speelplaatsenproject
+ uitnodigingen verstuurd
+ locatiebezoeken uitgevoerd, infomratie gedeeld
+ bodemonderzoeken uitgevoerd
+ saneringen uitgevoerd
- Percentage locaties heeft niet meegedaan
- Gebruiksadviezen locaties blijven waarschijnlijk niet hangen
- Loodcheck zit niet in het vergunningsproces kinderdagverblijven
Beoordeling: het project is eigenlijk erg goed verlopen. De deelname was groot en bij relatief weinig locaties is een slechte bodemkwaliteit vastgesteld. De zorg is dat de kennis over lood bij de beheerders weg zakt waardoor de gebruiksadviezen niet worden opgevolgd en/of er bij herinrichting geen rekening wordt gehouden met lood. Positief is dat kinderdagverblijven en scholen de basis hygienemaatregelen zoals handen wassen en vloeren schoonhouden als vanzelfsprekend uitvoeren. 100% wordt bereikt als alle speelplaatsen en kinderdagverblijven zijn onderzocht, de speelplaatsbeheerders jaarlijks een herhalingsbericht krijgen en lood in de vergunningprocedure van kinderdagverblijven wordt meegenomen.

Tuinenproject:
(MKBA Het doel van faciliteren is het contact met verontreinigde grond zoveel
mogelijk te voorkomen door het treffen van fysieke maatregelen niet zijnde functiegericht saneren zoals bedoeld in de Circulaire bodemsanering 2013. De maatregelen die genomen worden moeten nader worden uitgewerkt door de betreffende gemeente. We houden het volgende maatregelen pakket aan:
- Eigenaren en gebruikers van tuinen en moes-/volkstuinen worden gefaciliteerd bij het controleren van de bodemkwaliteit en het afvoeren van verontreinigde grond. Dit houdt in:
30 Oktober 2017 7.K50 - Maatschappelijke kosten-batenanalyse maatregelen bodemlood
• De gemeente analyseert op eigen kosten grondmonsters die door eigenaren/gebruikers worden aangeboden. Analyse vindt plaats in het laboratorium of met een XRF-apparaat.
• Initiatiefnemers van tuinaanpak huren een hovenier in om een laag grond te laten ontgraven en af te voeren naar het gemeentelijk depot, en laten schone grond aanleveren.

• De gemeente neemt (tot een bepaald maximum) verontreinigde grond in van particulieren.
- Plaatsen waar kinderen spelen (speeltuinen, groene speelplaatsen bij scholen en kinderdagverblijven en plekken in openbaar groen waar kinderen veel spelen) worden aangepakt. Deze aanpak houdt in:
• een indicatief onderzoek naar de kwaliteit van bovenste meter van de bodem;
• het aanbrengen van een laagje schone grond met een afdeklaag zoals verharding, kunstgras, rubber tegels, en/of gras.
- Het toepassen van locatiegerichte gebruiksadviezen (zoals hierboven beschreven), gericht op het stimuleren van de maatregelen en voorkomen van blootstelling vanuit niet-aangepakte delen van de stad/wijk.)

Doelstelling is dat 14000 tuinen worden bezocht
Aantal bezochte tuinen

Subsidie: 5%
(*MKBAIn dit scenario worden alle tuinen, moes-/volkstuinen en plaatsen waar*
kinderen spelen functiegericht gesaneerd. Dit betreft speeltuinen, groene speelplaatsen bij scholen en kinderdagverblijven en plekken in openbaar groen
waar kinderen veel spelen. Niet gesaneerd wordt het overig openbaar groen (bermen, park, struikgewas, geluidswallen, etc.), natuur en groen met natuur-
waarden, omdat hier nauwelijks kinderen spelen. We hebben als uitgangspunt
opgenomen dat de saneringsoperatie vijf jaar duurt.
De sanering behelst het volgende:
- Indicatief onderzoek naar de kwaliteit van de bovenste meter van de bodem.
- Sloop en herstel van verhardingen en groen. Stenen gebouwen en oude bomen blijven staan, waardoor restverontreiniging achterblijft.
- Ontgraven tot 1 m –mv en afvoeren van de grond.
- Toepassen van schone grond (met gehalten beneden de AW2000-norm uit het Besluit bodemkwaliteit).
-
Doelstelling: Door de subsidiemogelijkheden worden jaarlijks 100 tuinen gesaneerd

Schooltuinen: 100%